

DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2022.62.314-321>

УДК 725.2

Окасса Муеле Седел

аспірант кафедри теорії архітектури

Київського національного університету будівництва і архітектури

Archi.okassa@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-5091-9846>

Хараборська Юлія Олександрівна

кан. арх., доц. кафедри теорії архітектури

Київського національного університету будівництва і архітектури

kharaborska.iua@knuba.edu.ua

<http://orcid.org/0000-0002-0308-1753>

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ПОЯВУ ТА РОЗВИТОК ТОРГОВО-РОЗВАЖАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ В РЕСПУБЛІЦІ КОНГО

Анотація: у статті розглянуто географічні, соціальні, природно-кліматичні, етнічні та економічні особливості Конго. Проведено невеликий статистичний та історичний аналіз. Наведено та розглянуто основні фактори, що впливають на формування, розміщення та наповнення торговельно-розважальних центрів. Виявлено необхідність у будівництві ТРЦ у великих містах країни.

Ключові слова: Конго; рівень соціально-економічного розвитку; державний устрій; обслуговування; торговельно-розважальний центр.

Постановка проблеми. Торгово-розважальний центр як вид громадської споруди в сучасному будівництві з'явився в другій половині цього століття і набув всесвітнього поширення за дуже короткий строк свого розвитку. Останнім часом це один із основних елементів у сфері торгівлі та побутових послуг, у більшості зарубіжних країн. Так, наприклад, якщо в 1950 році було побудовано тільки 100 торгових центрів, то вже в 1964 їх було 7600, а в 1986 їх кількість зросла більш ніж на 25 000, з яких 1700 - найбільші у світі.

Торгово-розважальний центр – це споруда або комплекс споруд, що поєднує в собі секції різного призначення: роздрібні магазини, ресторани, розважальні та технічні приміщення та ін. Вони з'єднані між собою просторами для пішоходів.

Призначення і кількість торгових точок та підприємств розважального характеру, а також їх розміщення у структурі споруди або комплексу ТРЦ залежить від аналізу містобудівної ситуації. Оскільки це впливає на економічну ефективність як конкретного центру і міста загалом.

Метою публікації є обґрунтувати важливість створення торговельно-розважальних центрів у великих містах Конго та визначити фактори, що впливають на їхню появу та розташування.

Основна частина.

Конго знаходиться в центрі африканського континенту на території колишньої імперії Конго, яка була розташована в районі басейну річки Конго. Панівною культурою на цій території континенту з, приблизно, VI—IX століть є культура «банту», яка, у свою чергу, ділиться на кілька культурних груп - гобу, мбанджа (або банза), санго, нтомба (або тумба), нгбанді, боліа, нкундо, сенгеле (або басенгеле) та багато інших етнічних груп [1], а також - конго, вілі, йомбе, теке та ін. [2]. Імперія складалася з кількох королівств зі своїми культурними особливостями та мовними відзнаками: королівство Лоанго з основною мовою у цій галузі «ларі»; регіон Куїлу з його мовою «Вілі»; королівство Теке, яке представлене в регіоні плато, північних вождів у регіоні басейну з мовою «мбочі» та ін. Нинішнє Конго, як раніше і зараз, наділене великою різноманітністю традиційних культур і не меншою різноманітністю давніх художніх виробів: фетиші нігтів; статуетки Вілі та Бебембе настільки виразні, що, незважаючи на невеликі розміри, досягають якоїсь монументальності; дивні маски Пуну та Квелі; моці Кота та ін. (Рис. 1).

Фетиш нігтів

Статуетка вілі

Маска пуну

Рис. 1. Традиційні вироби.

На території Конго зараз мешкає близько 100 етнічних груп. найчисельнішими є Конго, Мбоши, Ларі, Вілі, Теке.

Офіційною мовою Республіки Конго є французька. Конституція Конго також перераховує лінгали та кітуби як національні мови лінгала географічно обмежено політичною столицею країни (Браззавіль) та її околицями, тоді як

кітуба географічно обмежена економічною столицею (Пуент-Нуар) та її околицями.

Республіка Конго за самим розташуванням своєї території має також велику різноманітність природно-кліматичних умов, савани рівнини Ніарі, ліси на півночі, річка Конго, яка є другою найпотужнішою річкою у світі після Амазонки, лісисті гори Майомбе та 170 км пляжів Атлантичного узбережжя, розташованого в районі Куїла на півдні Конго [2]. До цього слід додати значну колоніальну архітектурну спадщину, яку конголезці (близько п'яти мільйонів за статистичними даними у 2017 році) сьогодні знову відкривають для себе як частину своєї історичної спадщини своєї туристичної столиці та інших великих міст. І які досить добре відновлюються у Конго.

Група культурно-традиційних чинників враховує особливості спільноти людей, що історично проживали на території Республіки Конго, їх народні звичаї та традиції, де протягом століть мирно співіснують різні релігійні течії. Наприклад, у Республіці Конго 50 % католиків, 20 % протестантів, 20 % язичників та 10% мусульман.

Основне життя відбувається зараз у містах. Торгівля є однією з основних складових комфорту проживання. Міста ростуть здебільшого стихійно та хаотично. Потрібний єдиний план забудови. Торгівля також відбувається безсистемно - дрібні магазинчики, стихійні ринки тощо.

На сьогоднішній день у великих містах таких як Браззавіль та Пуент-Нуар, зі зростанням чисельності населення, назріла необхідність будівництва торговельно-розважальних центрів. Мета торгового центру – організувати географічну концентрацію торгових площ різного призначення у зручному для загального доступу місці.

Після розгляду робіт Аттавна Башара [3, 4, 6], Виноградова С. Н., Гурської С. П., Пігунової О. В. та ін [5], Праслова В. О. [7] а також Римша А. Н. [8,11], було визначено, що на створення торгово-розважальних центрів, їх будівництво, розташування, розміри, конструкції та інш., впливають безліч факторів. Основними є: містобудівні, природно-кліматичні, культурно-традиційні, демографічні, соціально-економічні (рис. 2).

Зростання міст і, у зв'язку з цим, розвиток транспортної системи, поява нової забудови – вимагають певних змін у містобудівній схемі. Наприклад, поява точок тяжіння населення. Такими точками можуть бути торгово-розважальні центри.

Соціальні та економічні умови лежать в основі більшості глобальних перетворень та впливають на динаміку розвитку людського суспільства. Поєднуючись із містобудівними умовами та вимогами, вони стають важливою ланкою у комплексному формуванні об'єктів громадського обслуговування.

Рис. 2. Основні фактори, що впливають на створення торгово-розважальних центрів

Оскільки соціально-економічний рівень держав, зокрема й у Конго, оцінюється насамперед за інтенсивністю та якістю торгівлі, дуже важливим є завдання виявлення перспективних напрямів та динаміки розвитку архітектури ТРЦ як у цілому світі, так і в окремо взятому Конго. Соціально-економічні фактори впливають на матеріальні та культурні потреби населення, рівень зростання та зміни в структурі обслуговування, що підвищує мобільність населення, динаміку зміни демографічної структури населення. Відповідно, наступним важливим фактором є демографія. Вона включає у собі як рівень народжуваності і смертності, а й рівень міграції сільського населення в міста, і навіть рівень освіченості населення. Станом на 2020 рік населення Конго становило 101 000 000 чоловік, а за народжуваністю країна займає третє місце у світі [2].

Щодо культурно-традиційних факторів, як було сказано вище, Конго є багато-етнічною країною з багатою історією та культурними особливостями.

Природно-кліматичні чинники визначають здебільшого конструктивні та планувальні особливості торгово-розважальних центрів. А також матеріали, що використовуються при будівництві та оздобленні будівель. На зовнішній вигляд будівель також впливає колоніальна спадщина країни.

В тісному зв'язку з усіма попередніми факторами виступають соціально-економічні фактори. Разом вони є визначальними у формуванні одного з найважливіших типів громадських будівель – торгово-розважальних центрів у Конго. Комерційна історія Конго до здобуття незалежності і донині відзначена декількома змінами. Спочатку це був товарообмін, а з появою колонізаторів з'явилися гроші. Як товарообмін, так і купівля-продаж відбувалися стихійно, частіше з порушенням санітарно-гігієнічних умов. Це були території просто неба з часом з'явилися навіси. Такі ринки існують і зараз.

Істотне зростання економічного розвитку, зростання доходів населення і, як наслідок – збільшення купівельної спроможності населення сприяє формуванню стабільного середнього класу. Зростання доходів на душу населення зумовило розширення купівельного кошика більш ніж 35-40%. Звичайно населення гостро відчуває потребу в наближеному торговому обслуговуванні, збільшенні якості товарів та послуг, а також відповідної комфортності та рівня обслуговування. Це відповідає високим стандартам європейського та світового рівня розвитку.

До соціально - економічних факторів можна віднести також підвищення матеріальних та духовних потреб населення, підвищення його мобільності, зростання рівня та зміну структури системи обслуговування.

При будівництві торгово-розважальних центрів необхідно враховувати як суміщення різноманітних споживчих функцій, так і періодичність перебування у яких самих споживачів. Для когось це лише коротка покупка товару, а для когось це покупки, відпочинок та розваги на цілий день. Якість обслуговування підвищується за рахунок використання сучасних засобів автоматизації та технологічного обладнання.

Висновки: соціальна структура населення та рівень економічного розвитку, природно-кліматичні та містобудівні умови, а також національні традиції є визначальними факторами у формуванні одного з найважливіших типів громадських споруд – торгово-розважальних центрів у Конго.

Після здобуття незалежності у Конго склалися передумови для вибору свого шляху соціально-економічного розвитку. Однак, поряд з існуючими успіхами в соціально-економічному розвитку країни, є ще ціла низка складнощів у становленні її економічної незалежності.

Поява торгово-розважальних центрів пов'язана з необхідністю розвитку торгівельних зв'язків і підвищення рівня економіки країни. Прискорення науково-технічного прогресу впливає на економічне зростання і добробут населення, зростання виробництва споживчих товарів і імпорту в Конго, якісне поліпшення сфери послуг, і навіть на конструктивні особливості і на товарний баланс торгових центрів. Високі вимоги до організації торговельно-

розважального обслуговування також закликають до створення нових передових типів будівель.

Список джерел

1. <https://afroart.ru/kniga-maski-i-skulptura-tropicheskoy-afriki-an-gromyko/glava-chetvertaja-bassejn-reki-kongo.html>
2. https://ru.wikipedia.org/wiki/История_Республики_Конго.
3. Башар Сулейман Абдалла Аттавна. Принципи архітектурно-планувальної організації торгово-розважальних комплексів (на прикладі країн Близького Сходу): автореф. дис. канд. архіт. 18.00.02 /; К. КНУБА, 2011. – 20 с.
4. Аттавна Башар. Архитектурно-планировочная организация торгово-развлекательных комплексов в странах Ближнего Востока // Тезисы докладов научно-практической конференции молодых ученых, аспирантов и студентов КНУСА. – К.: КНУСА, 18 марта 2010 г. – С. 28.
5. Виноградова С. Н., Гурская С. П., Пигунова О. В. и др. Организация коммерческой деятельности. Под общ. ред. С. Н. Виноградовой. — Мн.: Выш. шк.,- 464 с. 1997.
6. Аттавна Башар / Функциональная структура и архитектурно-планировочная организация торгово-развлекательных комплексов в странах Ближнего Востока // Будівництво України : Науково-виробничий журнал. - 2010. - № 4. - С. 22-30.
7. Праслова В. О. //Архітектурно-планувальна організація підземних торговельно-розважальних комплексів / автореф. дис. канд. архітектури: 18.00.02 /; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. - К., 2010. – 20 с.
8. Римш А.Н. Градостроительство в условиях жаркого климата. М.: Стройиздат, 1979 – 312 с.
9. Яргина З.Н, Хачатрянц К.К. Социальные основы архитектурного проектирования – М.: Стройиздат 1990. – С. 9.
10. Shopping center Retail Development, design and Management. Nadine Beddington. MBE, FRIBA, FCSD. 1991 - 236 p.
11. Римш А.Н. Город и жаркий климат. М.: Стройиздат, 1975. – 97 – 208 с.

References

1. <https://afroart.ru/kniga-maski-i-skulptura-tropicheskoy-afriki-an-gromyko/glava-chetvertaja-bassejn-reki-kongo.html>
2. https://ru.wikipedia.org/wiki/history_of_the_republic_of_the_Congo [istoriya respubliky Kongo] (in English)
3. Bashar Suleiman Abdalla Attavna. (2011). Principles of architectural and planning organization of shopping and entertainment complexes (on the example of the Middle East) [Pryntsyru arkhitekturno-planuval'noyi orhanizatsiyi torhovo-rozvazhal'nykh kompleksiv (na prykladi krayin Blyz'koho Skhodu)]: avtoref. dys.

kand. Arkhit: 18.00.02 /; К. КНУБА, 2011. - 20 p. (in Ukrainian)

4. Attavna Bashar. (2010). Architectural and planning organization of shopping and entertainment complexes in the Middle East. [Arkhitekturno-planirovochnaya organizatsiya torgovo-razvlekatel'nykh kompleksov v stranakh Blizhnego Vostoka]: Tezisy dokladov nauchno-prakticheskoy konferentsii molodykh uchenykh, aspirantov i studentov KNUSA. – K.: KNUSA, 18 marta 2010 – P.28. (in Russian)

5. Vinogradova S.N., Gurskaya S.P., Pigunova O.V. i dr. (1997). Organization of commercial activities. [Organizatsiya kommercheskoy deyatel'nosti]. Pod obshch. red. S. N. Vinogradovoy. — Mn.: Vysh. shk. - 464 p. 1997 (in Russian)

6. Attavna Bashar (2010). / Functional structure and architectural and planning organization of shopping and entertainment complexes in the countries of the Middle East // Life of Ukraine: Science and Virobnichiy Journal [Funktsional'naya struktura i arkhitekturno-planirovochnaya organizatsiya torgovo-razvlekatel'nykh kompleksov v stranakh Blizhnego Vostoka // Budivnitstvo Ukraїni]: Naukovo-virobnichiy zhurnal. - 2010. - № 4. - P. 22-30. (in Russian)

7. Praslova V. A. (2010). // Architectural and planning organization of underground shopping and entertainment complexes [Arkhitekturno-planuval'na orhanizatsiya pidzemnykh torhovel'no-rozvazhal'nykh kompleksiv] / avtoref. dys. kand. arkitektury: 18.00.02 /; Kyiv. nats. un-t bud-va i arkhit. - K., 2010. – 20 p. (in Ukrainian)

8. Rimsh A.N. (1979). Urban Planning in a Hot Climate, [Gradostroitel'stvo v usloviyakh zharkogo klimata]. M.: Stroy- izdat, 1979-312s. (in Russian)

9. Yargina Z.N., Khachatryants K.K. (1990) Social foundations of architectural design [Sotsial'nyye osnovy arkhitek'urnogo proyektirovaniya] – M.: Stroyizdat' 1990. – P 9. (in Russian)

10. Shoping center Retail Developement, design and Management.Nadine Beddington.MBE, FRIBA, FCSD. 1991-236 p.

11. Rimsh A.N. (1975). City and hot climate. [Gorod i zharkiy klimat] M: Stroyidat, 1975.-97-208 s. (in Russian)

Аннотация

Хараборская Юлия Александровна кан. арх., доц. кафедры теории архитектуры Киевского национального университета строительства и архитектуры.

Окасса Муэлэ Сэдэл аспирант кафедры теории архитектуры Киевского национального университета строительства и архитектуры.

Факторы, влияющие на появление и развитие торгово-развлекательных центров в республике Конго

В статье рассмотрены географические, социальные, природно-климатические, этнические и экономические особенности Конго. Проведен

небольшой статистический и исторический анализ. Приведены и рассмотрены основные факторы, которые влияют на формирование, размещение и наполнение торгово-развлекательных центров. Выявлена необходимость в строительстве ТРЦ в крупных городах страны.

Ключевые слова: Конго, уровень социально-экономического развития, государственное устройство, обслуживания, торгово-развлекательный центр.

Annotation

Yulia Haraborska PhD., professor Department of Theory of Architecture, Kyiv National University of Construction and Architecture

Okassa Mouele Sedel is a PhD student at the Department of Theory of Architecture, Kyiv National University of Civil Engineering and Architecture

Factors influencing the emergence and development of shopping and entertainment centers in the Republic of Congo

The driving force behind society's economic development is people and their purposeful activity. Any purposeful human activity is preceded by a need. To carry out these activities and to fulfill constantly changing needs, appropriate resources - natural, human, industrial, financial, commercial, etc. - are required. However, these resources have limited amounts and are unevenly distributed with respect to individual regions. These issues are resolved in the sphere of commodity circulation by distributing goods in accordance with consumer demand.

Contemporary urban planning in Congo is characterized by a process of rapid urban growth and the merging of several settlements into large agglomerations. At the same time, the population of cities is increasing significantly and their territories are expanding. Therefore, the development of a network of shopping malls in recent years is very relevant to the development of the economy, as well as to the architecture of Congo. The article identified the main factors that influence the creation of shopping and entertainment centers. These are the factors that influence the dynamics of human society. Combined with urban planning conditions and requirements, they become an important link in the complex formation of public service facilities. The emergence of shopping centers is associated with the need to develop trade relations and increase the level of the country's economy. Acceleration of scientific and technological progress affects the economic growth and welfare of the population, growth of production of consumer goods and imports in Congo, qualitative improvement of services, as well as the design features and commodity balance of shopping centers. The high demands on the organization of shopping and entertainment services also call for the creation of new, advanced types of buildings.

Keywords: Congo; level of socio-economic development; government; services; shopping and entertainment center.